

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisuja

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Kauppila, S., & Pitsinki, V. (2025). Joutsenmerkki uudisrakennukseen – rakennussuunnittelijan näkökulma. *Oamk Journal*, (48). Oulun ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2025040724170>

METATIEDOT

Tyyppi: Blogi

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 48/2025

Julkaisuvuosi: 2025

Tekijätiedot: Kauppila Sini, Pitsinki Vesa

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) (pois lukien kuva 1: © Hannu Rytty)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2025040724170>

Tiivistelmä: Joutsenmerkin saaminen rakennukselle vaikuttaa sen arvoon, laatuun ja rakennussuunnittelijan valintoihin suunnittelupöydällä. Joutsenmerkki takaa laadukkaan ja energiatehokkaan rakennuksen, jonka takia Joutsenmerkin hakeminen rakennukselle on hyvä valinta. Blogitekstissä esitellään erilaisia vihreitä valintoja, joilla on mahdollista saada lisäpisteitä. Joutsenmerkin hakeminen kannattaa aloittaa jo suunnittelupöydällä, jotta kaikki tarvittavat asiat osataan ottaa huomioon jo heti alkuvaiheessa.

Joutsenmerkki uudisrakennukseen – rakennussuunnittelijan näkökulma

22.4.2025 - Kauppila Sini, Pitsinki Vesa

Joutsenmerkin kriteerit takaavat rakennuksen olevan ympäristön kannalta parempi koko elinkaarensa ajan aina rakennusvaiheesta materiaalien kierrätykseen asti. Tässä tekstissä tarkastellaan, mitä asioita rakennussuunnittelijan tulisi ottaa huomioon jo heti suunnittelupöydällä, jotta uudisrakennukselle voitaisiin myöntää Joutsenmerkki-tunnus.

Joutsenmerkityiltä rakennuksilta edellytetään hyvää energiatehokkuutta ja niiden on saavutettava energialuokka A. Energiansäästöä edistetään käyttämällä energiatehokkaita kodinkoneita ja uusiutuvan energian käytöstä kertyy pisteitä. Rakennusmateriaaleja ja kemikaaleja valvotaan tarkasti: Joutsenmerkityssä rakennuksessa tiedetään paitsi kattotuoleissa käytetyn puun laatu myös se, millaisella laastilla pesuhuoneen kaakelit on kiinnitetty. [Joutsenmerkki](#) varmistaa, että rakennuksessa on laadukas sisäilma, tehokas ilmanvaihto ja runsaasti luonnonvaloa oikeanlaisen julkisivun aukotuksien avulla. (Joutsenmerkki, julkaisuaika tuntematon; Ympäristömerkintä Suomi Oy, julkaisuaika tuntematon, b; Rakentaja Pro, 2022.)

Joutsenmerkityn rakennuksen laatu ja arvo

Rakennuksen toiminnallisuus ja materiaalivalinnat on suunniteltava kestäväksi koko elinkaaren ajaksi, koska Joutsenmerkityllä rakennuksella on keskeinen rooli hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa. Materiaalivalinnat ovat kestäviä ja materiaalivalintojen tulee olla kierrätettävissä elinkaarensa lopussa. Joutsenmerkityllä rakennuksella haetaan laadukkuutta muun muassa valitsemalla kestäviä materiaaleja, mutta myös materiaalien kierrätysmahdollisuus on merkittävä osa prosessissa. Lopulta kaikki rakennuksen osat tulevat elinkaarensa päähän, mutta Joutsenmerkitty rakennus takaa materiaalien uudelleen käytön, kierrätyksen tai hyödyntämisen polttoaineena. (Ympäristömerkintä Suomi Oy, julkaisuaika tuntematon, a.)

Rakennuttaja saa rakennuksen, jonka rakennusaikana on otettu huomioon luonnon monimuotoisuus, alhaisempi ilmastovaikutus ja kiertotalous. Rakennukseen tehdään

parempia valintoja materiaalien ja rakennusosien suhteen, jotta rakennus kestäisi mahdollisimman pitkään. Laadukkaat ja pitkäikäiset materiaalit ovat erinomainen sijoitus kiinteistön omistajalle. (JM olohuone, julkaisuaika tuntematon.) (Kuva 1.)

KUVA 1. Martta Wendelin päiväkotito on saanut Joutsenmerkkittunnuksen käyttettyään CLT-materiaalia koko rakennuksessa, energiatehokkaita ratkaisuja ja ympäröivän luonnon monimuotoisuuden säilyttämisellä (kuva: © Hannu Rytty, Puuinfo, 2022).

Rakennussuunnitteluun vaikuttavat asiat

Joutsenmerkki vaikuttaa rakennuksen rakennetyyppeihin, energiatehokkuuteen, materiaalivalintoihin, kiintokalusteiden materiaaleihin ja pihasuunnitteluun.

Pihasuunnittelussa on hyvä ottaa huomioon luonnon monimuotoisuus. Mikäli tontti on puustoista, on olemassa olevaa luontoa hyvä säilyttää mahdollisimman paljon.

Pihasuunnittelun materiaalivalinnoissa on tiettyjä ehtoja koskien puu- ja muovimateriaaleja. Merkittävin suunnitteluun vaikuttava asia on materiaalien valinta ja materiaaleille asetettavat vaatimukset. Käytettyjen materiaalien, käsittelyaineiden ja kalusteiden materiaalien tulee olla mahdollisimman luonnollisia, jotta ne eivät sisällä myrkyllisiä kemikaaleja. Luonnolliset materiaalit ovat terveellisiä, turvallisia ja parempi vaihtoehto kuin synteettiset aineet. Energiatehokkuudessa otetaan huomioon rakennuksen

energialuokka, jonka tulisi olla A. Kodinkoneiden ja laitteiden tulisi olla mahdollisimman hyvän energialuokan omaavia. (Tiainen & Antinoja, 2024.)

Vihreillä keksinnöillä voi saada lisäpisteitä. Vihreitä keksintöjä ovat tiilien helpon purkamisen mahdollistavan laastin valinta, pilariperustus tai ruuviperustus vähintään 50 tai 75 prosentin osuudella (1 tai 2 pistettä), jatkuvapeitteisen kasvatuksen mukaisesti hoidetusta metsästä olevan sertifioidun puun käyttö vähintään puolessa puumateriaalista sekä yhteispyykkituvat, joihin on asennettu puhdistustekniikka, joka poistaa vähintään 50 painoprosenttia jätevedeen päätyvästä mikromuovista. Lisäksi pohjoismainen ympäristömerkintä voi hyväksyä muita toimenpiteitä harkintansa mukaan. (Tiainen & Antinoja, 2024.)

Joutsenmerkki suunnittelijan näkökulmasta

Vaatimuksia ja säädöksiä on paljon, mikä on otettava huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Työmaan hankintatiimin tulee ottaa huomioon, millaisia materiaaleja rakennuksessa voidaan käyttää. Materiaaleja ei voi kilpailuttaa entiseen tapaan vaan on oltava tarkkana siitä, että valitulla materiaalilla on Joutsenmerkki tai että se hyväksytetään erikseen Joutsenmerkin hyväksyvällä taholla. Vaikka käytetyllä tuotteella olisikin Joutsenmerkkitunnus, se ei automaattisesti takaa, että materiaalia saisi käyttää. Kaikki nämä erikoisuudet ja vaatimukset on mainittava rakennustapaselostuksessa tai suunnitelmissa. Koko suunnittelu- ja rakennusprosessin ajan on hyvä pitää yhteyttä Joutsenmerkkiorganisaation kanssa ja matalalla kynnyksellä kysyä, jos herää kysyttävää.

Joutsenmerkin saaminen ja hakeminen voi tuntua monimutkaiselta prosessilta, mutta lopputulos kannattaa. Ympäristöystävällisyys ja kestävä kehitys on suunta, johon ollaan menossa sekä materiaalien että rakentamisen suhteen, tai ainakin siihen pyritään. Hintatason noustessa ihmiset ovat entistä enemmän kiinnostuneita energiatehokkuudesta ja kestävästä valinnoista rakentamisessa. Joutsenmerkitty rakennus on suunniteltu kestäväksi niin aikaa kuin käyttöä.

Toivottavasti tulevaisuudessa Joutsenmerkittyjen rakennuksien määrä kasvaa ja jatkossa rakennetaan laadukkaita ja ympäristöystävällisiä rakennuksia.

Sini Kauppila

Opiskelee Oulun ammattikorkeakoulussa rakennustekniikan ja rakennusarkkitehtuurin tutkinto-ohjelmissa

Vesa Pitsinki

lehtori

Tekniikka

Oulun ammattikorkeakoulu

Blogiteksti perustuu opinnäytetyöhön:

Kauppila, S. (2024). *Joutsenmerkin saaminen uudisrakennukseen – suunnittelijan näkökulma* [AMK-opinnäytetyö, Oulun ammattikorkeakoulu, Rakennustekniikan tutkinto-ohjelma]. Theseus.
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202404106221>

Lähteet

JM olohuone. (Julkaisuaika tuntematon). *Joutsenmerkki-koti on arvoisesi valinta tulevaisuudelle*. <https://www.jmoy.fi/olohuone/kestava-asuminen/joutsenmerkki-koti-on-arvoisesi-valinta-tulevaisuudelle/>

Joutsenmerkki. (Julkaisuaika tuntematon). *Säännöt ja ohjeet*.
<https://joutsenmerkki.fi/yrityksille/hakeminen/saannot-ja-ohjeet/>

Puuinfo. (29.9.2022). *Martta Wendelin päiväkot*. <https://puuinfo.fi/arkkitehtuuri/paivakodit-ja-koulut/martta-wendelin-paivakoti/#gallery-65b5f3b59cad5-1>

Rakentaja Pro. (15.1.2022). *Mitkä ovat rakentamisen sertifikaatit rakennushankkeille?* Haettu 2.4.2024 osoitteesta
<https://rakentaja.pro/artikkelit/mitk%C3%A4-ovat-rakentamisen-sertifikaatit-rakennushankkeille/>

Tiainen, V., & Antinoja, T. (2024). Kaijonharjun päiväkot. *Puu-lehti*, (1), 14–21.
<https://puuinfo.fi/arkkitehtuuri/paivakodit-ja-koulut/kaijonharjun-paivakoti/>

Ympäristömerkintä Suomi Oy. (Julkaisuaika tuntematon, a). *Elinkaariajattelu*. Joutsenmerkki. <https://joutsenmerkki.fi/tietoa-joutsenmerkista/elinkaariajattelu/>

Ympäristömerkintä Suomi Oy. (Julkaisuaika tuntematon, b). *Rakentaminen*.

Joutsenmerkki. <https://joutsenmerkki.fi/teemat/rakentaminen/>